

VAKSEN A-VIRIS VIVAN KONT GRIP, ENTRANAZAL (Administre nan nen)

SAWDWE KONNEN 2009-10

Gen anpil rapò sou enfòmasyon vaksen ki disponib nan lang panyòl ak nan lòt lang. Ale sou sit entènèt la nan www.immunize.org/vis.

1 Poukisa pou w pran vaksen ?

Grip (« *flu*, nan lang angle ») se yon maladi kontajye.

Se viris grip ki lakoz li, e li ka pase de yon moun a yon lòt lè moun touse, lè yo etènye oswa lè nen yo koule.

Gen lòt maladi ki ka prezante menm sentòm yo e byen souvan moun konn fè erè e yo konn panse maladi sa yo se grip. Men se sèl yon maladi ke viris grip la koze ki se bon jan grip la.

Nenpòt moun ka trape grip, men se plis timoun ki enfektè. Pou pifò moun, li dire sèlman kèlke jou.

Li ka koze:

- lafyèy
- malgòj
- moun santi yo frèt (frison)
- tous
- maltèt
- fatig
- doulè nan misk

Gen sèten moun, tankou timoun piti, granmoun aje, ak moun ki gen kèk pwoblèm sante, ki ka vin pi malad. Grip ka koze gwo lafyèy ak nemoni, e li ka fè kondisyon medikal ki la deja yo vin pi grav. Li ka bay timoun dyare ak kriz malkadi. Gen anviwon 226,000 moun ki entène lopital chak ane poutèt yo trape grip ak 36,000 ki mouri – pifò ladan yo se granmoun aje. **Vaksen kont grip la ka anpeche grip la mete pye.**

2 Vaksen a-viris vivan atenye kont grip - oswa LAIV, nan lang angle (espre pou nen)

Gen de kalite vaksen kont grip sezonye:

1. Vaksen a-viris **vivan atenye** kont grip (LAIV) gen viris grip vivan men ki atenye (ki febli) ladan l. Yo espre l nan nen yo.

2. Vaksen a-viris **inaktive** kont grip, ke yo rele dèfw « vaksen grip (*flou shòt, nan lang angle*) », yo bay li sou fòm piki. *W ap jwenn enfòmasyon sou deskripsyon vaksen a-viris inaktive kont grip la nan yon Rapò sou Enfòmasyon Vaksen apa.*

Viris grip toujou ap chanje. Akozdesa chak ane, yo modifye vaksen grip yo, e li rekòmande pou moun pran vaksen chak ane.

Chak ane syantis yo eseye konpare viris ki nan vaksen an ak sa ki gen plis chans pou yo koze grip pandan ane sa a. Lè gen yon viris ki prèske menm avèk viris ki nan vaksen an, vaksen an pwoteje majorite moun kont maladi grav ki gen rapò ak grip. Men, menm lè pagen youn ki pre, vaksen an bay kèk pwoteksyon kanmèm. Vaksen kont grip *pap* anpeche maladi « ki sanble grip » e ke lòt viris koze, mete pye.

Li pran jiska 2 semenn pou moun nan pwoteje kont viris la apre li pran vaksen an. Pwoteksyon an dire jiska ennan.

LAIV pagen timerozal oswa lòt ajan konsèvasyon ladan l.

Live, attenuated influenza vaccine - Haitian Creole (8/11/09)

3 Ki moun ki ka pran LAIV ?

Yo apwouve pou yo administre LAIV pou moun ki gen **2 zan jouk rive 49 an**, pou moun ki ansent e ki pagen kèk pwoblèm sante (gade nan nimewo 4, ki pi ba a). Yo rekòmande pou moun ki ka pase grip la bay lòt moun ki gen plis chans pou yo trape l, pou yo pran vaksen kont grip la. Moun sa yo ta dwe pran vaksen an:

- **Moun ki nan kay ak moun ki pa nan kay kap okipe** timoun ki gen jiska 5 an, ak moun ki gen 50 an oswa ki pi gran.
- Doktè ak enfimyè, ak manm fanmi oswa nenpòt lòt moun ki gen **kontak dirèk avèk moun ki gen plis chan** pou yo gen grip ki grav.

Moun kap bay swen medikal yo ka rekòmande tou pou moun sa yo pran vaksen kont grip chak ane:

- Moun ki bay **sèvis kominotè ki nesèsè.**
- Moun ki rete nan **dòtwa, nan etablisman penitansyè (prizon)**, oswa moun kap viv nan kondisyon kote gen anpil moun, pou anpeche epidemi.

Yo rekòmande tou pou nenpòt moun ki vle **diminye chans pou yo malad avèk grip** la oswa ki vle **diminye chans pou yo pase grip la bay lòt moun**, pou yo pran vaksen kont grip la.

4 Gen sèten moun ki pa dwe pran LAIV

LAIV pa lisansye pou yo administre l pou tout moun. Olyede vaksen sa a, moun sa yo dwe pran vaksen a-viris **inaktive** a (vaksen kont grip « *flou shòt, nan lang angle* »):

- **Granmoun ki gen 50 an oswa ki pi gran oswa timoun ki gen ant 6 mwa ak 2 zan.** (Timoun ki gen mwenske 6 mwa pa dwe pran okenn nan vaksen kont grip yo).
- Timoun ki gen mwenske 5 an ki gen opresyon oswa ki mani feste epizòd sifleman nan ane ki sot pase a.
- Moun ki gen pwoblèm sante alontèm, tankou:
 - maladi kè
 - maladi ren oswa maladi fwa
 - maladi poumon
 - maladi metabolik, tankou dyabèt (moun ki fè sik)
 - opresyon
 - anemi, ak lòt twoub nan san
- Nenpòt moun ki gen pwoblèm nan misk oswa pwoblèm nè (tankou maladi malkadi oswa maladi paralezi sèvo) ki ka bay pwoblèm nan respirasyon oswa pwoblèm pou vale.
- Nenpòt moun ki gen sistèm iminitè ki fèb.
- Timoun oswa adolesan kap suiv tretman aspirin alontèm.
- Fanm ansent.

Fè doktè w la konnen si w te janm genyen sendwòm Guillain-Barré (yon maladi ki koze paralezi ki grav, ke yo rele tou GBS). Ou ka anmezi pou pran vaksen an, men se pou doktè w la ede w pran desizyon sa a.

Yo pito pou moun (menm moun ki travay nan domèn swen sante, ak manm fanmi yo) ki pran kontak dirèk avèk nenpòt moun ki gen yon sistèm iminitè ki fèb anpil (ki dwe suiv tretman nan yon anviwònman ki pwoteje, tankou yon inite pou transplantasyon mwèl zo), pran **vaksen kont grip la (flou shòt, nan lang angle)**. Moun ki gen kontak dirèk avèk moun ki gen sistèm iminitè ki *sèvèman* mwen fèb (menm sa ki gen VIH yo) ka pran LAIV.

Nenpòt moun ki gen pwoblèm nan nen ki grav tèlman ke li difisil pou yo respire, tankou moun ki gen nen ki bouche anpil, dwe pran vaksen kont grip la olyede LAIV.

Gen sèten moun ki dwe pale ak yon doktè anvan yo pran nenpòt nan vaksen kont grip yo :

- Nenpòt moun ki te janm genyen yon reyaksyon alèjik a ze oswa a yon lòt konpozant vaksen, oswa a yon dòz vaksen kont grip yo te pran anvan. *Fè doktè w la konn sa si w gen alèji ki grav.*
- Moun ki malad grav oswa ki malad konsa-konsa dwe tann jiskaske yo refè anvan pou yo pran vaksen kont grip la. Si w malad, pale ak doktè w la oswa enfimye a pou konnen si w ta dwe pran yon lòt randevou pou pran vaksen an. Anjeneral, moun ki gen maladi ki pa grav ka pran vaksen an.

5 Kilè mwen dwe pran vaksen kont grip la ?

Ou ka pran vaksen an osito li disponib, anjeneral, li disponib pandan sezon otòn, toutotan moun ap malad nan kominote w la. Grip ka prezante nenpòt lè apatide mwa novanm jouk rive mwadme, men anjeneral plis moun trape l an janvyè oswa an fevriye. Si w pran vaksen nan mwa desanm oswa menm apre sa, ou ka kanmèm benefisye pandan pifò nan ane yo.

Pifò moun bezwen yon dòz vaksen kont grip chak ane. **Timoun ki gen mwenske 9 an e kap pran vaksen kont grip la pou premye fwa** – oswa ki te pran vaksen kont grip la pou premye fwa sezon anvan an men ki te pran yon dòz sèlman - dwe pran 2 dòz, omwen nan yon entèval 4 semenn, pou yo sa gen bon jan pwoteksyon.

Yo ka administre vaksen kont grip la anmenmtan ak lòt vaksen.

6 Ki risk ki asosye avèk LAIV ?

Yon vaksen, menm jan ak nenpòt medikaman, gen posibilite pou l koze pwoblèm ki grav, tankou reyaksyon alèjik ki grav. Chans ki genyen pou yon vaksen koze gwo domaj, oswa menm lanmò, piti anpil.

Viris vaksen a-viris vivan kont grip pase raman de yon moun a yon lòt moun. Menmsi yo pase de yon moun a yon lòt, gen anpil chans ke yo pap koze maladi.

LAIV konpoze abazde viris ki fèb e ki pa koze grip. Vaksen an ka fè moun ki pran l yo manifeste sentòm ki pa grav (gade pi ba a).

Pwoblèm ki pa grav:

Gen kèk timoun ak adolesan ki gen ant 2 zan ak 17 an ki rapòte reyaksyon ki pa grav, tankou:

- nen kap koule, nen ki konjesyonnen oswa tous
- lafyèv
- maltèt ak doulè nan misk
- siflemant
- doulè nan vant oswa vomisman oswa dyare okazyonèl

Sèten granmoun ki gen ant 18 an ak 49 an rapòte sentòm sa yo:

- nen kap koule oswa nen ki konjesyonnen
- malgòj
- tous, frison, fatig/feblès
- maltèt

Pwoblèm grav:

- Reyaksyon alèjik ki ka mete lavi andanje rive raman. Si yo prezante, sa rive jeneralman apre kèlke minit oswa kèlke zè apre yo pran vaksen an.
- Si nenpòt nan pwodwi yo koze reyaksyon ra ki manifeste, yo ka pa idantifye pwodwi sa yo toutotan de milye oswa de milyon moun pa pran vaksen an. Depi LAIV gen lisans lan, yo distribye de milyon de dòz, e jiskaprezan yo pa idantifye okenn pwoblèm ki grav. Tankou tout vaksen, yo pral kon titye suiv LAIV pou wè si l koze pwoblèm ki pa nòmal oswa ki grav.

7 E si gen yon reyaksyon ki grav ki manifeste ?

Ki sentòm pou m siveye ?

Nenpòt kondisyon ki pa nòmal, tankou gwo lafyèv oswa chanjman nan konpòtman. Sentòm sa yo bay endikasyon ke gen yon reyaksyon alèjik ki grav: difikilte pou respire, vwa ki anwe oswa siflemant, itikè, po ki vin pal, feblès, kè kap bat vit oswa toudisman.

Kisa m dwe fè ?

- **Rele** yon doktè, oswa mennen moun ki gen sentòm sa yo kay doktè touswit.
- **Di** doktè a sak pase, ba l dat ak lè sa rive a, epi fè l konnen kilè yo te administre vaksen an.
- **Mande** moun ki ba w swen sante a pou l ranpli yon fòmilè Sistèm Rapò pou Reyaksyon Kontrè Vaksen (Vaccine Adverse Event Reporting System: VAERS), pou l sa rapòte reyaksyon an. Oswa ou ka soumèt rapò sa a atravè sit entènèt VAERS la nan www.vaers.hhs.gov, oswa lè w rele nan 1-800-822-7967.

VAERS pa bay konsèy medikal.

8 Pwogram Nasyonal Konpansasyon pou Domaj Vaksen Koze

Gen yon pwogram federal ki egziste pou ede peye pou tretman nenpòt moun ap suiv poutèt yon reyaksyon grav li genyen apre li fin pran yon vaksen.

Si w bezwen plis enfòmasyon sou Pwogram Nasyonal Konpansasyon pou Domaj Vaksen Koze (National Vaccine Injury Compensation Program), rele nan **1-800-338-2382**, oswa vizite sit entènèt yo nan www.hrsa.gov/vaccinecompensation.

9 Kijan mwen ka jwenn plis enfòmasyon ?

- Mande moun ki ba w swen medikal la. Yo ka ba w feyè pou pakè vaksen an oswa yo ka sigjere lòt sous enfòmasyon.
- Rele depatman sante lokal oswa leta a.
- Kontakte Sant pou Kontwòl ak Prevansyon Maladi (Centers for Disease Control and Prevention: CDC):
 - Rele nan **1-800-232-4636 (1-800-CDC-INFO)** oswa
 - Vizite sit entènèt CDC a nan www.cdc.gov/flu

DEPATMAN SANTE AK SÈVIS IMEN
SANT POU KONTWÒL AK PREVANSYON MALADI

Rapò sou Enfòmasyon Vaksen
Live, Attenuated Influenza Vaccine - Haitian Creole
(Vaksen a-viris vivan atenye kont grip) (8/11/09) U.S.C. §300aa-26

Translation provided by NYC Dept. of Education
and NYC Dept. of Health and Mental Hygiene.